中北新聞
MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 5 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large
1re page. Une seule insertion. . . . 0 $ 80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

	HANOI						
Un an.	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 00
Six mois	»	»	»	»	»	»	»
Trois mois	3. 00	3. 00	3. 00	3. 00	3. 00	3. 00	»
Six tháng.	3. 00	3. 50	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	4. 50
Ba tháng.	1. 50	1. 75	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25
Một tháng.	0. 50	0. 60	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Phái-bộ Nam tại Pháp với phái-bộ Pháp tại Nam

(*Tiếp theo*)

Sau khi đã xem xét xứ Nam-kỳ, xứ Cao-mên là hai miền phì nhiêu, thóc gạo chan chứa, cùng là sự cần dùng của Đông-pháp phía Nam như là việc dẫn thủy vào những nơi đất cao, việc tháo nước ở những nơi đất trũng, việc xây cầu cống, đường sá để vận tải các sản-vật, thương thuyết với các quan chức trong bọn, nghe những lời thỉnh cầu của các nhà công thương, sau khi đã đi đường bộ từ Nam-kỳ trở ra, xem xét con đường sắp đặt làm đường hỏa-xa sau này sẽ nối Nam-kỳ với Bắc-kỳ làm một thì các phái viên tới quan sát tại Bắc-kỳ ta đã bốn năm ngày nay rồi. Cho được biết rõ cái tình-hình kinh-tế nước ta, thì khi tới nơi các ngài đã đi thăm những xưởng kỹ-nghệ và những đồn-điền lớn trong nước như nhà thuốc lá Hanoi, nhà máy giấy Đáp-cầu, mỏ than Hongay cùng những nhà kỹ-nghệ lớn ở Haiphong, song việc quan trọng nhất cho vấn-đề khai thác ở Đông-pháp là việc trị thủy, việc tháo nước ở những nơi đồng sâu, việc đào sông dẫn thủy vào những miền khô ráo tức như các mảng nước cả các ngài đến khánh thành tại Vinh-yên ngày thứ bảy vừa rồi, toàn là những vấn-đề có ghi ở trong chương-trình của quan Thượng-thư đã đệ trình tại Nghị-viện. Những việc ấy mà làm xong thì thật là một cái nguồn lợi vô tận cho các nông-gia từ Nam chí Bắc vậy. Việc đắp đê khỏi công đã hơn mười năm nay thì bây giờ đã xong rồi, cái nạn thủy-lạo không phải lo sợ như xưa nữa. Còn việc đào sông tháo nước ở những miền trũng thấp thì ở Nam kỳ khỏi công đã bốn mươi năm rồi, số tiền chi phí về việc ấy, cứ theo như bài diễn văn của quan Toàn quyền Baudoin đọc trong khi khánh-thành mảng nước Vĩnh-yên thì phải đến một trăm triệu quan. cái bề dài các sông đã đào được cộng là 2520 kilomètres và cái số đất đã đào lên nước chừng 120 triệu thước đất, như vậy thì to hơn cái số đất đã đào ở sông Suez (Tô-đi-sĩ hà) lề ngày trước. Nhờ về các sông ấy mà mỗi năm ruộng nương ở trong ấy khai khẩn thêm được ba vạn mẫu tây (và số thóc gạo xuất cảng thêm được mỗi năm chừng hai vạn tấn, vậy mà công việc làm phải đến 20 năm nữa mới xong. Những việc đặt ông thông thủy cho những miền ẩm thấp như ở Nam-kỳ đã nói trên kia, và ở Trung-kỳ, Bắc-kỳ đã làm rồi hoặc sắp làm, cùng là việc đào sông lấy nước vào những miền khô cạn đang làm hoặc sắp khởi công, đến khi xong rồi thì các thực-điền thêm ra được kể hằng mấy mươi vạn mẫu nữa.

Những công việc khai thác để làm giàu cho Đông-pháp kể còn nhiều, đây là nói đại khái cho biết vấn-đề ấy quan-trọng cho tiền-đồ nước ta là dường bao và cái mục đích của các phái-viên sang đây là thế nào. Vì muốn biểu bạch sự lích lợi cho nền kinh-tế mai sau này mà thành ra nói hơi xa đầu đề bài này một it.

Bồn ông nghị Pháp đi phái bộ sang ta đây thì có M. Outrey là nghị-viên xứ Nam-kỳ, chắc ai cũng biết tiếng, trước ngài đã làm Thống-đốc Nam-kỳ và Khâm-sứ Cao-mên, còn ba ông là MM. Perreau Pradier, Valude và Maitre đều là những nhà chính-trị có danh tiếng, danh tiếng về cái học thức quảng bác cũng như các ông nghị khác trong Nghị-viện, chứ không phải như nước mình cứ tiến bậc cao đến đâu là danh tiếng lêu đêu đây, còn lời nghị luận, sự kiến văn dù không có cũng chẳng sao. Ta xem các ông diễn-thuyết một cách rất lưu loát thanh tao trông mấy hôm vừa qua, nào ở phủ Toàn-quyền. nào ở phủ Thống-sứ, nào ở hội Khai-trí, nào ở khách-sạn Métropole mà phải cảm-phục cái học thức cái tài năng của những nhà đứng làm đại-biểu cho hàng vạn con người ấy. Ở nước mình thì ta thấy biết bao nhiêu người lúc bình nhật mở miệng chẳng ra hơi mà đến lúc có *đít eua* vân Pháp hay vân Việt thì thấy dỏ những bài rớt là vần - chương, chỉ phải một nỗi là các ngài đọc không nên câu, chữ nọ đọc ra chữ kia, vần này đọc ra vần khác, lải nhải lải nhải ngài đọc ngài lại nghe, cứ tọa chẳng ai hiểu chi cả, mà hôm sau thì được các báo khen là rứt vân-chương rất hùng hồn, cứ tọa vỗ tay rất lâu và rất rứt gì nữa.

Ông nghị Maitre đi phái-bộ lại có đem cả bà nghị đi cùng, trên ngực bà có đeo hai cái huy chương rất quí-báu là Chiến-thứ và Bắc đẩu bội-tinh mà bà đã được ân thưởng tại trận-tiền trong khi nhận chức lâm-thời khán-hộ, trông non cho các binh lính bị thương. Ông nghị bà nghị đi đến đâu cũng được công chúng hoan nghênh đến đấy. Nói đến đây lại nhớ đến ông phái - viên với bà phái - viên Annam kia đi, sang ngoại-quốc cứ chỉ thế nào đến nỗi làm cái trò hề cho công-chúng.

Các ông nghị-viên Đại-pháp đi phái bộ tại Đông-pháp phen này thì là được việc lớn cho cả hai nước, vì các ngài có được mục-kích những công việc lớn lao đương trù-tính thì mới có thể thuật lại cho Nghị-viện hay được. Như lời ông nghị Maitre đã nói trong bữa tiệc của Hà-thành đãi tại khách-sạn Métropole vừa rồi, cũng nhờ về cuộc chiến-tranh vừa qua mà bên qui-quốc mới được nhiều người chú ý đến cõi Đông-pháp này, trong bao lâu hằng bị quên nhãng trong chính giới, thương-giới không mấy nhà biết đến. Công nhờ máy vạn binh lính đã vàng xen vai với những bạn binh lính Lang-sa ở trên chiến-trường cùng nhau dẫn mình vào nơi dạn lửa, ra sức trừ ề thù chung, mà ngày nay ta đã được cái hân-hạnh của Thượng quốc để mắt đến ta. Nay ta lại được thêm mấy ông phái-viên của Nghị-viện đến quan-sát tận nơi, mục-kích cái chân-tình của bản xứ thì khi trở về nghị-luận về những việc ở Đông-pháp tất có giá trị hơn nhiều, mà cái phái bênh vực cho thuộc-địa lại thêm đông đúc hơn nữa.

Chắc rằng các ngài khi trở về đến qui-quốc vẫn còn nhớ đến những cảnh nguy-nga tráng-lệ của Đông-pháp như Đề-thiên Đề-thích. ở Cao-miên, lăng tẩm các bậc đế-vương ở Trung-kỳ, các động các đảo không đâu sánh tầy ở vịnh Hạ-long mà thường cổ-động cho người Đại-pháp biết đến đâu nên này là đâu vẫn có văn-học, có lịch-sử chứ không như mấy xứ thuộc địa man di ở châu Phi hay châu Úc.

Vậy ta dám mong rằng cái chương-trình khai thác của quan Thượng-thư Albert Sarraut đến ngày đem ra Nghị-viện bàn luận thì các phái viên đã sang đây, sẽ đem hết sự duyệt lịch tài năng của các ngài ra mà nghị-luận cho Nghị-viện Đại-pháp đồng thanh chuẩn y, như vậy thì cái nền kinh tế của ta mới thật là có cơ bước vào thời-kỳ tân-bộ vậy.

V. T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 26 Février 1923

Tại Thượng-nghị-viện

Tuần-dân nghị-viện đã ưng chuẩn số chi thu tạm thời về tháng Mars.

Việc nước Thổ

Tin Londres. — Chiến-hạm nước Anh đã rút ra khỏi Smyrne để giúp cho chánh-phủ nước Thổ thắng được chánh đảng Cấp-tiến, chỉ còn có chiếc tàu Calypso là hãy còn cầm ở đấy mà thôi.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 27 Février 1923

Việc cất đám ông Delcassé

Sáng hôm thứ tư sẽ làm lễ cất đám M. Delcassé, tiền phí-tổn quốc-gia phải chịu.

Cuộc chở thư bằng máy bay

Trong tháng Janvier 1923, chiếc phi-cơ kiểu Latecoère đi thử về một đường là 31 lần, chở 208.000 phong thư. Trong tháng Janvier về ba năm 1920 cũng 1921, về năm 1922, số phong thư chở đi là 450.016 000 và 50.000.

Việc tàu Hova

Tàu ngự-phòng ngư-lôi *Hova* bị cựu ở Mytilène để trực tàu được, không hư hỏng chút nào cả.

Việc trù binh tại bọt sông Rhur

Quan binh Pháp Bỉ đã đến đóng ở các nơi đầu cầu Cologne, Coblence và Mayences, để kiểm duyệt hàng hóa xuất-nhập một cách cẩn thận hơn. Quân binh đến đóng ở đấy có bắt được những giấy má phản đối nước Pháp. Bóng quân ở Cauntorch và Lodgwistor thì có thể giữ gìn được những việc rối loạn, mà nhơ bọt ở các nơi ấy vậy.

Xem như số tàu chở than và chỉ phần các bọt không có trở binh hiện nay không có mấy của, thì đã rõ việc bộ vị bọt sông Rhur đã được công-hiệu vậy.

Giấy xin phép dùng xe-hỏa nhỏ binh một ngày một nhiều mãi lên.

Tại Dusseldorf có mười người Đức xin đầu binh vào ngạch Lê dương.

Tại Meyence, các viên giám-đốc Bưu-điện đương điều-đình với các quân binh nước Pháp để bắt việc đình công trong sở Bưu-điện và Điện-thoại.

Đường giây thép Rhelefeld-Gassel bị hãy hoại ở gần Dusseldorf, hiện nay thợ Pháp đã tu bổ lại.

Các quan chức đương xét xem số 12 ngàn triệu marks bắt được ở Bungstan người Đức định đem đi đâu.

Việc nội linh Pháp nguyện đãi mọi người tại phòng Thương-mại Bochum là một tin bịa đặt. Ký thực chiều hôm thứ bảy mới rồi các quan binh Pháp đến khám ở phòng Thương-mại không xảy ra việc gì cả, mà các quan chỉ cốt bắt lấy giấy má mà thôi.

Một người Anh làm phóng-sự báo quán tại Essen có nói rằng hiện đã đem linh đà đeo vào bọt sông Rhur. Ký thực là trong một sự đoàn linh Pháp kia có 200 người lính đất Martinique, là dân nước Pháp, mà sự-đoàn ấy cũng chỉ ở tạm có 48 giờ trong bọt Rhur mà thôi.

Von Gerlach có viết trong một tờ báo nước Đức một bài nói đến tờ chu-trì của một hội Ái-quốc ở Magdebourg khuyến các hội viên hội *Communal travail patriotique* nên dùng sức giới mà kháng-cự lại. Ông có nói việc ấy là một việc điên-cuồng. Ông lại nắc lại rằng nước Đức không nên hi-vọng gì ở nước Anh, và nước Nga M. Brich Katiner có viết bài trong báo *Die-Gocke* ta-thán rằng cái tâm-tình khốn bạ trước đây làm cho nước Đức bị tất bại ngày nay lại xuất hiện ra.

Bệnh tình quan Lyautey

Bệnh tình quan Lyautey đã khá hơn trước, không bao lâu ngài sẽ phục sức Bảo *Le temps* có thuật lại việc các nhà thờ Hồi-Hồi theo như mệnh lệnh quốc-vương xứ Maroc đã cầu kinh cho quan thống-chế Lyautey chóng được bình an. Ngày hôm thứ sáu tại nhà thờ lớn Moulai el Mekki có làm lễ cầu kinh trọng thể. Có đủ các quan chức bản xứ, phòng thương-mại và nhiều nhà thân hào bản xứ đến dự lễ. Các hội viên thánh Fez, các đoàn thể tôn-giáo và nhiều nhà kỳ-hào có đến cầu kinh trong sân phủ Khâm-sứ.

Lời tuyên cáo của quan Poincaré

Buổi chiều hôm thứ hai, quan thủ tướng Poincaré có tiếp bọt tí-nhiu các quan võ về ngoại phụ-tá, mà trước kia ngài có giữ chức bội-trưởng. Ngài có nói: Ta phải nhắc lại cho nước Đức biết rằng ta là một nước dắc thắng, và ta quyết bắt phải thi hành hòa ngữ. Nay ta đã lấy được các khoản bảo chứng, đến nước Đức có nữa hão huyền, ta cũng không tin mà bỏ ra đâu.

Tin Trung-hoa

Ngày 21 Février 1923

Hương-cảng đặc điện

Quân Hiến Tế (bộ-hạ Hứa-sùng-Trí) đã tới Hạ-châu. Thảo-tặc-quân tiến đánh Thiều-châu rất dữ đội. Thắng-hồng-Anh đốt phá Triều-khánh thành. Quảng-châu thân thương chính các giới đã sửa-soạn để hoan-nghênh Tôn-đông-thông. Hương-cảng tổng đốc mời Tôn-tổng-thống ăn cơm trưa. Ngày hôm nay Tôn-tổng-thống có diện thuyết tại Hương-cảng đại hội-đồng. Vương-hiến-Thân đã hàng Hứa sùng-Trí.

Ngoại-giao tổng-trưởng

Hoàng-phu vẫn chưa chịu nhận chức ngoại giao tổng-trưởng.

Hội giáo độc lập

Tại Tân-ương điện, xứ Bắc kinh nói có đại-biểu của Thổ-nhĩ-kỳ phái đến Tân-ương, để liên-hợp các Hồi-dân mà tổ-chức việc hồi giáo độc-lập, vậy xin hỏi về cách đối phó nên thế nào. Quốc-vụ-viện phúc điện rằng dùng vũ-lực nghiêm trục xuất-cảnh.

Tào, Ngô ý-kiến

Tào-Côn và Ngô-bội-Phu điện về Bắc-kinh giục nên hạ lệnh cho Thẩm-hồng-Anh làm Quảng-đông tổng-đốc, và Tôn truyền-Phương làm Phúc-kiến tổng-đốc.

Đoàn-kỳ công-thải

Lưu-ân Nguyên định mở cuộc đoàn kỳ công-thải một nghìn hai trăm vạn, lấy Sâng-văn-môn quan-thuế làm đảm-bảo. Chàng người-vực ưu nước kỳ đảo-bội-hội-nghị để bàn về việc ấy.

Đồng minh bãi-công

Ngô bội-Phu cấm Kinh-Hán lộ tổng-công hội Tại Trịnh-châu khai thành lập đại hội, kích-khởi toàn-lộ công-phẫn, định Đồng-minh bãi công.

Giáo dục tổng-trưởng

Học sinh các viện đã đến Quốc-vụ-viện xin đuổi giáo-dục tổng-trưởng là Bành-hoàn-Đi mà lưu Sái nguyên-Bồi ở Trương-thiệu-Tăng đã định đến buổi sáng hôm nay sẽ tiếp-kiến đại-biểu của các học-sinh.

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyên nữ-sĩ thì cuộc thi bài ca Âu-trí-viên nàp cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa. đề nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc diễm-duyệt. Vậy xin nói để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

LXXVIII

Rực trời ngọn đuốc văn-minh,
Gần xa chiếu khắp gia-đình quốc dân.
Giờ xuân hay hẩy mưa nhuần,
Thấm ơn vẫn lộ tinh hồn lan chi.
Ngã tư đệ bề si si,
Khai-trí bội hề giáo chi hỗi chi.
Ngã tư đệ bề luy luy,
Khai-trí bội hề bổ dưỡng chi dục chi.
Giáo hỗi chi, dưỡng dục chi,
Thi xưa thầy Sân thương thì là đây
Cam-đường nhớ dưới bóng cây,
Nghìn tầm cho chữ đêm ngày nắng xương.
Viêm bang hỏi giống Lạc Hường,
Hữu-khai trước đã khắc xương sau này.
Nhớ ai đắp đất giồng cây,
Nhớ khi hái quả, nhớ cây ai giồng.
Kia kia bia đá tượng đồng.

LXXIX

Trời Nam tấp hội giao thông,
Nước nhà vui vẻ non sông vững bền.
Giống nòi Hồng Lạc gây nên,
Muôn đời nối dõi con tiên cháu rồng.
Cho hay là thói nhà tông.
Sinh con chẳng cánh thì lông mới là.
. . . . . .
Tiếc thay thời nước xưa nay,
Dạy con lối ấy nỡ cây ỉ-ơa thường.
Cho nên những chốn quê hương,
Mấy đám nhi-đồng thường tường không hư.
Thương ôi lũ trẻ ngây thơ,
Nếu không giáo-dục bao giờ văn-minh,
Nay cho bảo-hộ lòng lành,
Trí khôn mưu-lợi người mình mở mang.
Hội nay xin pháp chi chương,
Gây nên tinh quốc đắp đường lợi dân.
Chung nhau mở một vườn xuân,
Báo chương đua khắp xa gần mọi nơi,
Mong cho lũ trẻ vui chơi.
Có nơi mát mẻ có người trông coi.
Đức dục thì giục giảm hại,
Dẫn chơi khuyên nẻo có lời ở trong.
Phó hay cho thỏ đẻ giống,
Tên ấy bảo ngoan là lòng thiên chi.
Trai ơi trao nước no non kia.
Năm châu rất lại bởi vì gần gần.

Xui cho bọn trẻ nương thân,
Thành thơi mà lại có phần hay hây.
Chơi cây cũng biết tính cây,
Hoa kia trồng đợp quả này ăn ngon.
Chơi chim biết tiếng chim khôn,
Kia đàn mỗ lớn no con đẻ dài.
Thú kia biết những mọi loài,
Vật gì có ích cho người làm sao.
Vườn hoa sớm tối ra vào,
Ấy nơi bồng đảo hay chèo đào-nguyên.
Giữ gìn lấy tính tự nhiên,
Nay mai khôn lớn lên tiên nên hàng.
Giống cây ấn quả mong ngày,
Hương trời sắc nước sẵn sàng cho em.
Khen ai khéo đặt cho nên,
Quốc-dân nay đã đưa chen đến vườn.
Linh đài linh chiếu vẫn vơ,
Dẫu vui cũng chẳng vui hoa bây giờ,
Dám đem bài chép cẩn ca,
Tiếng thơm ghi tạc gọi là để sau.

Cái nguồn-lợi về so'n-lâm

Chẳng phải nói ai cũng biết cái nguồn lợi lớn nhất của các chốn sơn-lâm cho ta là nguồn lợi về gỗ. Biết bao nhiêu các vật-liệu ta dùng trong việc kỹ-nghệ, trong việc tạo-tác hàng ngày phần nhiều đều nhờ ở gỗ trong các chốn sơn-lâm mà ra. Bởi vậy cho nên nước nào hay khắp các nước đông tây đều lấy việc kiến-lâm làm một việc rất hệ-trọng. mà đâu đâu cũng lo về cái hại phá rừng.

Trong tờ báo này cũng đã nhiều phen ta-thán về cái hại phá rừng ở nước ta, ý muốn tỏ cho người mình biết sự phá rừng có hại là nhường nào, và vì cớ gì mà mình cần phải bảo hộ lấy cận nơi rừng rú. Song người mình vẫn ít biết lo xa, cho nên những lời ta thán, những lời cổ-động lấy cũng đã hầu như vô ích hết thảy.

Nay như muốn cho người mình biết lo về cái hại phá rừng, biết lưu-tâm về sự bảo-hộ lấy cận nơi rừng rú, tưởng không gì bằng trước hết hãy nói rõ cái tình-hình sơn-lâm ở khắp trong thế-giới hãy giờ là thế nào đã, để cho người mình hoặc nhìn đó mà học có biết lo xa chăng.

Hiện nay các chốn sơn-lâm ở khắp trong thế-giới đã thấy mỗi ngày một giảm đi, mà sự nhu-dụng gỗ nước nào vẫn cứ mỗi ngày một tăng, không mấy nước là không phải lo đến cái nỗi khuyết phạp.

Ở bên Âu-châu thì nước Đại-pháp, nước Anh cát-lợi, nước Bỉ-đào-nha, nước Tây ban-nha, nước Hi-lợi thời, nước Hà-lan, nước Đan-mạch, nước Đức-ý chí, nước Thụy-sĩ, nước Ý-đại-lợi, nước Hy-lạp, nước Thổ-nhĩ-kỳ, toàn thì là những nơi thiếu gỗ dùng cả, mỗi năm phải mua gỗ ở ngoài vào không biết bao nhiêu, mà số gỗ cần dùng vẫn mỗi ngày một tăng lên mãi. Ấy thế mà xét ra khắp các nước bên Âu-châu, chỉ được có nước Na-uy, nước Thụy-điển, nước Tẩu, nước Ủ đại-lợ-tỉ, nước Hung-gia-lị, nước Pháo-lan-nhĩ, nước Nga-la-tư, và xứ Monténégro, nước Finlande, xứ Dalmatie, xứ Croatie, xứ Slovénie là có gỗ để xuất cảng thôi. Nhưng trong chừ-lý ấy nơi, nhưng biết chừng trong vòng mấy năm nữa, nước Úc đại-lị á và nước Hung-gia-lị có còn đứng vào hàng xuất cảng gỗ được nữa không, bởi vì hiện nay chính ở các nước ấy cũng đương lo về sự thiếu gỗ; còn như nước Pháo-lan-nhĩ thì sự nhu-dụng gỗ cũng mỗi ngày một tăng, có lẽ cũng chỉ trong vòng mấy năm sau đây, nước ấy cũng sẽ không có gỗ xuất cảng ra các nước ngoài nữa. Vậy là những Âu-châu chỉ còn có nước Nga-la-tư với nước Na-la-tư với nước Pháo-lan-nhĩ là học cũng có gỗ xuất cảng được trăng trăng thôi,

Trước cuộc chiến-tranh kinh-thiên động địa mới rồi, toàn bọt bến Âu-châu đều phải qua cái nạn thiếu gỗ

trong nước, chứ không đứng vào hàng có gỗ xuất-cảng đem bán ra ngoài. Duy chỉ có đảo Phi-lai-tân

Chẳng mấy ngày mà nghe biết bao nhiêu tiếng người rằng rằng rực rực, khôn kể cho x ết được.

Nói tóm lại, phàm hai bên bờ mà thương nhau mới tới làm sui-gia, thì đôi gi cũng nên làu sao cho khỏi

Tự-thuật

Mình nghĩ mình ra luống thọc thùng
Tài thời mỏng mảnh của thời không

Hội-đồng ủy-viên

Hội-đồng ủy-viên thành-phố đã họp lối 30 Février hồi 9 giờ, có quan Đốc lý Mour-

Do Võ Phương Lan số hóa từ Thư viện Khoa học Tổng hợp TP.HCM. Mọi sao chép phi thương mại vui lòng ghi nguồn.

Du Tuân Nam-Kỳ

Về việc cưới hỏi

Nhân-loại một ngày một văn-minh thì cái chi cũng lần hồi sửa đổi cho hợp theo thời. Cái nào tới thì để dự trì cái nào xấu thì bỏ đẹp hoặc chẳn chỉnh ; trưởng cho cái phong-trào cải-lương phong-tục không phải là cái không nên khen, không nên làm.

Tôi nói về việc cưới hỏi : Chẳng phải tôi muốn bàn qua cái hại tảo-hôn là cái hại rất to cho nền phong-hóa, cho giống nòi, mà ngọn bút lão-thành đã ghe phen bày vẽ. Thật tôi lấy làm tiếc cho những lời châu-ngọc ấy chưa mấy ai biết nghe theo mà nêm phăng cái thói hủ hại cho rồi là cứ nói thói tục. Tôi thiết tưởng trước khi tôi có mấy lời để bàn bạc về việc cưới hỏi, cũng nên đem cái gương này cống hiến cho độc-giả chư tôn, cái gương[illegible]khiến cho người trông đến [illegible] rồi tự động mỗi thương tâm cho những ai là người ít nghe bẹp thấy ; lại càng giữ gìn cho cái nạn tảo-hôn là dường nào. Xin độc-giả cho phép, và chớ phiền mỗi mắt về sự nói dông dài.

« Ngày nọ tôi đến, bộ-hạch vừa lên bờ, thiên-hạ xúm nhau đông coi cái chi chi, rồi ai xô cũ trỏ nhau mà cười : tôi thấy vậy cũng bước ra xem coi thiệt-hiện. Tôi thấy những như đám cưới thiệt-hiện. Tôi mới hỏi khách đứng gần ; có người bảo rằng : « Đó là đám cưới của ông lái Mỗ ». Đoạn coi mà chỉ cho tôi xem : « Đó, cái thằng bé con đó là cậu rể đó ! Còn cái con nhỏ mặt bận áo bông bưng, tay xách quả cầu đẩy là dâu đẩy ! » — Tôi định nhắc xem lại, thì cũng đang buồn cười. Cậu rể sao mà nhỏ quá, chẳng dám nói ngọa, tuổi hằng đứa mười ba ; cái dân lấy làm nhỏ, nên bị khăn-đóng coi cho vở, chân đi giầy bạ, sắc lên sắc xuống, chẳng mấy bước lại ngừng lại mà nong đôi giầy vô chân, có khi giầy lại rớt-mất muốn giành đi đứng trước, lâm cho cha rể phải chạy chắp cháu cho bước theo lượm lại ; coi bộ xênh xoàng rất nên bỏ bợn.

Mấy người đứng xem, có kẻ lại chay theo mà nói nhiều điều bất nhã. Mấy chú khách trà cũng bắt chước nói : « *Ải hàng zẻ cái lay đé hóa ! Coi bộ mất xác xía mà lí cuối zộ !* » — Ai nấy đều cười rộ làm cho bọ đương đêu có sắc thẹn.

Tôi thấy vậy cũng buồn giùm. chưa gì mà đã thấy kẻ chê người nhạo.

Nghe nói khi về tới nhà, nàng dâu khóc lóc rằng : « Nghe nói giàu, tưởng đâu hẳn thật vậy, nên cha mẹ nhắm mắt mà buộc ép duyên con ; nay mới hay, bỏi nghe nên mắc, bỏi tin nên lầm ; trót vì tay đã nhúng chàm, biết làm sao đặng ! »

Nhân-loại một ngày một văn-minh thì cái chi cũng lần hồi sửa đổi cho hợp theo thời. Cái nào tới thì để dự trì cái nào xấu thì bỏ đẹp hoặc chẳn chỉnh ; trưởng cho cái phong-trào cải-lương phong-tục không phải là cái không nên khen, không nên làm.

Tôi nói về việc cưới hỏi : Chẳng phải tôi muốn bàn qua cái hại tảo-hôn là cái hại rất to cho nền phong-hóa, cho giống nòi, mà ngọn bút lão-thành đã ghe phen bày vẽ. Thật tôi lấy làm tiếc cho những lời châu-ngọc ấy chưa mấy ai biết nghe theo mà nêm phăng cái thói hủ hại cho rồi là cứ nói thói tục. Tôi thiết tưởng trước khi tôi có mấy lời để bàn bạc về việc cưới hỏi, cũng nên đem cái gương này cống hiến cho độc-giả chư tôn, cái gương[illegible]khiến cho người trông đến [illegible] rồi tự động mỗi thương tâm cho những ai là người ít nghe bẹp thấy ; lại càng giữ gìn cho cái nạn tảo-hôn là dường nào. Xin độc-giả cho phép, và chớ phiền mỗi mắt về sự nói dông dài.

« Ngày nọ tôi đến, bộ-hạch vừa lên bờ, thiên-hạ xúm nhau đông coi cái chi chi, rồi ai xô cũ trỏ nhau mà cười : tôi thấy vậy cũng bước ra xem coi thiệt-hiện. Tôi thấy những như đám cưới thiệt-hiện. Tôi mới hỏi khách đứng gần ; có người bảo rằng : « Đó là đám cưới của ông lái Mỗ ». Đoạn coi mà chỉ cho tôi xem : « Đó, cái thằng bé con đó là cậu rể đó ! Còn cái con nhỏ mặt bận áo bông bưng, tay xách quả cầu đẩy là dâu đẩy ! » — Tôi định nhắc xem lại, thì cũng đang buồn cười. Cậu rể sao mà nhỏ quá, chẳng dám nói ngọa, tuổi hằng đứa mười ba ; cái dân lấy làm nhỏ, nên bị khăn-đóng coi cho vở, chân đi giầy bạ, sắc lên sắc xuống, chẳng mấy bước lại ngừng lại mà nong đôi giầy vô chân, có khi giầy lại rớt-mất muốn giành đi đứng trước, lâm cho cha rể phải chạy chắp cháu cho bước theo lượm lại ; coi bộ xênh xoàng rất nên bỏ bợn.

Mấy người đứng xem, có kẻ lại chay theo mà nói nhiều điều bất nhã. Mấy chú khách trà cũng bắt chước nói : « *Ải hàng zẻ cái lay đé hóa ! Coi bộ mất xác xía mà lí cuối zộ !* » — Ai nấy đều cười rộ làm cho bọ đương đêu có sắc thẹn.

Tôi thấy vậy cũng buồn giùm. chưa gì mà đã thấy kẻ chê người nhạo.

Nghe nói khi về tới nhà, nàng dâu khóc lóc rằng : « Nghe nói giàu, tưởng đâu hẳn thật vậy, nên cha mẹ nhắm mắt mà buộc ép duyên con ; nay mới hay, bỏi nghe nên mắc, bỏi tin nên lầm ; trót vì tay đã nhúng chàm, biết làm sao đặng ! »

Đó cái gương còn sờ sờ đó, ai, ôi có thấy cho chưa ? »

Tôi thuật đây còn ít hơn mấy phần tôi đã nghe ; song không tiện dong dài, xin trở lại vấn-đề cưới hỏi.

Đã đành, thương nhau mới kết nghĩa vợ chồng để cùng nhau ở đời, cái tình thiệt ra thâm thía. Còn như bề trên, nghĩa là cha mẹ bên trai yên người con gái đó mới bằng lòng là dâu mình ; bên gái yên người con trai nọ mới bằng lòng là rể của mình. Thế thì hai bên làm cha mẹ, cái lòn tình cũng lấy làm chật chịa.

Có làm sao lại có những thói rất kỳ cục, rồi coi ra cái cuộc dựng vợ gả chồng như tuồng tranh trường luận-đàm, như nơi mua bán thách trả thấp cao. Nhẫm cũng ngán ngẩm cho thói tục.

Làm sao tôi lại nói tranh trường luận-đàm ?

Thử xem hai bê sui kia nói chuyện, nào tôi mắc-mỏ, nào dong cao kỳ, bắt nhau từng tiếng, bẻ nhau từng lời, dường như thương-giích. Ý mong khéo rằng : mình thạo hơn chị sui ! Thiệnhạ có khen ông sui bà sui nào hơn ông sui bà sui kia chăng ?! . . .

Tôi nói đó, thật có vậy. Rồi nghĩ coi, chỉ có đáng nỗi liên-lạc, hóa ra chỗ lị hiềm bạc ác chăng.

Làm sao tôi lại nói như nơi mua bán thách trả thấp cao ?

Thường nghe nhiều người có con gái hay nói : « Con tôi lịch sự, ai cưới ba bốn trăm tôi mới gả cho » Hay là : « Tôi sẽ kiếm chỗ nhà giàu mà gả nó. . . v.. v.. »

Tôi xin đáp : Chẳng phải vậy đâu. Ấy là cái lầm to. Hay hơn là kiếm nơi nào cho có đức hạnh, cho được hiền lành, thì mới mong về cái hạnh phúc mai hậu, chớ có lợ gì, như sương ngọn cỏ, như tuyết mai nhà ; hiệp-hiệp tan-tan, còn-còn mất-mất trong nháy mắt. Tiền mà chi, bạc mà chi !. . Hà chẳng rõ câu : « Phàm nghị hôn nhân dương tiện sát kỳ tế đế phụ chi tánh hạnh ; cập gia pháp hà như » ?

Đó, lựa chỗ mà gả con nói như thế, đến khi cưới hỏi lại đòi năm lễ bảy lễ nhộn nhàng, nào : mấy trăm thông-dụng, mấy chục chỉ-tiền, tính cho có lời chịu. Thế chẳng phải như là buôn bán đó ru !

Đây lại nói qua cái mâm-trầu :

Đời bây giờ, cái gì cũng thích lối giản-tiện. Như cái mâm-trầu đó chẳng mất công kẻ đỡ người khiêng. Coi cho lòa-loạt chơi, chớ không có cái gì ngộ hết. Để bề bón khó lòng, bay hơn là dùng mâm-trầu tay cho gọn hơn, như đã có nhiều người dùng rồi vậy.

Còn như việc trình giờ :

Cô chỗ nghe đang trai đi đến rồi có quá giờ không cho vô ; mà sớm quá cũng phải đứng đâu đó mà chờ giờ, chớ cũng không cho vô. dẫn nắng mưa cũng mặc.

Đó cái gương còn sờ sờ đó, ai, ôi có thấy cho chưa ? »

Tôi thuật đây còn ít hơn mấy phần tôi đã nghe ; song không tiện dong dài, xin trở lại vấn-đề cưới hỏi.

Đã đành, thương nhau mới kết nghĩa vợ chồng để cùng nhau ở đời, cái tình thiệt ra thâm thía. Còn như bề trên, nghĩa là cha mẹ bên trai yên người con gái đó mới bằng lòng là dâu mình ; bên gái yên người con trai nọ mới bằng lòng là rể của mình. Thế thì hai bên làm cha mẹ, cái lòn tình cũng lấy làm chật chịa.

Có làm sao lại có những thói rất kỳ cục, rồi coi ra cái cuộc dựng vợ gả chồng như tuồng tranh trường luận-đàm, như nơi mua bán thách trả thấp cao. Nhẫm cũng ngán ngẩm cho thói tục.

Làm sao tôi lại nói tranh trường luận-đàm ?

Thử xem hai bê sui kia nói chuyện, nào tôi mắc-mỏ, nào dong cao kỳ, bắt nhau từng tiếng, bẻ nhau từng lời, dường như thương-giích. Ý mong khéo rằng : mình thạo hơn chị sui ! Thiệnhạ có khen ông sui bà sui nào hơn ông sui bà sui kia chăng ?! . . .

Tôi nói đó, thật có vậy. Rồi nghĩ coi, chỉ có đáng nỗi liên-lạc, hóa ra chỗ lị hiềm bạc ác chăng.

Làm sao tôi lại nói như nơi mua bán thách trả thấp cao ?

Thường nghe nhiều người có con gái hay nói : « Con tôi lịch sự, ai cưới ba bốn trăm tôi mới gả cho » Hay là : « Tôi sẽ kiếm chỗ nhà giàu mà gả nó. . . v.. v.. »

Tôi xin đáp : Chẳng phải vậy đâu. Ấy là cái lầm to. Hay hơn là kiếm nơi nào cho có đức hạnh, cho được hiền lành, thì mới mong về cái hạnh phúc mai hậu, chớ có lợ gì, như sương ngọn cỏ, như tuyết mai nhà ; hiệp-hiệp tan-tan, còn-còn mất-mất trong nháy mắt. Tiền mà chi, bạc mà chi !. . Hà chẳng rõ câu : « Phàm nghị hôn nhân dương tiện sát kỳ tế đế phụ chi tánh hạnh ; cập gia pháp hà như » ?

Đó, lựa chỗ mà gả con nói như thế, đến khi cưới hỏi lại đòi năm lễ bảy lễ nhộn nhàng, nào : mấy trăm thông-dụng, mấy chục chỉ-tiền, tính cho có lời chịu. Thế chẳng phải như là buôn bán đó ru !

Đây lại nói qua cái mâm-trầu :

Đời bây giờ, cái gì cũng thích lối giản-tiện. Như cái mâm-trầu đó chẳng mất công kẻ đỡ người khiêng. Coi cho lòa-loạt chơi, chớ không có cái gì ngộ hết. Để bề bón khó lòng, bay hơn là dùng mâm-trầu tay cho gọn hơn, như đã có nhiều người dùng rồi vậy.

Còn như việc trình giờ :

Cô chỗ nghe đang trai đi đến rồi có quá giờ không cho vô ; mà sớm quá cũng phải đứng đâu đó mà chờ giờ, chớ cũng không cho vô. dẫn nắng mưa cũng mặc.

Tôi xin đáp : Chẳng phải vậy đâu. Ấy là cái lầm to. Hay hơn là kiếm nơi nào cho có đức hạnh, cho được hiền lành, thì mới mong về cái hạnh phúc mai hậu, chớ có lợ gì, như sương ngọn cỏ, như tuyết mai nhà ; hiệp-hiệp tan-tan, còn-còn mất-mất trong nháy mắt. Tiền mà chi, bạc mà chi !. . Hà chẳng rõ câu : « Phàm nghị hôn nhân dương tiện sát kỳ tế đế phụ chi tánh hạnh ; cập gia pháp hà như » ?

Đó, lựa chỗ mà gả con nói như thế, đến khi cưới hỏi lại đòi năm lễ bảy lễ nhộn nhàng, nào : mấy trăm thông-dụng, mấy chục chỉ-tiền, tính cho có lời chịu. Thế chẳng phải như là buôn bán đó ru !

Đây lại nói qua cái mâm-trầu :

Đời bây giờ, cái gì cũng thích lối giản-tiện. Như cái mâm-trầu đó chẳng mất công kẻ đỡ người khiêng. Coi cho lòa-loạt chơi, chớ không có cái gì ngộ hết. Để bề bón khó lòng, bay hơn là dùng mâm-trầu tay cho gọn hơn, như đã có nhiều người dùng rồi vậy.

Còn như việc trình giờ :

Cô chỗ nghe đang trai đi đến rồi có quá giờ không cho vô ; mà sớm quá cũng phải đứng đâu đó mà chờ giờ, chớ cũng không cho vô. dẫn nắng mưa cũng mặc.

Đó cái gương còn sờ sờ đó, ai, ôi có thấy cho chưa ? »

Tôi thuật đây còn ít hơn mấy phần tôi đã nghe ; song không tiện dong dài, xin trở lại vấn-đề cưới hỏi.

Đã đành, thương nhau mới kết nghĩa vợ chồng để cùng nhau ở đời, cái tình thiệt ra thâm thía. Còn như bề trên, nghĩa là cha mẹ bên trai yên người con gái đó mới bằng lòng là dâu mình ; bên gái yên người con trai nọ mới bằng lòng là rể của mình. Thế thì hai bên làm cha mẹ, cái lòn tình cũng lấy làm chật chịa.

Có làm sao lại có những thói rất kỳ cục, rồi coi ra cái cuộc dựng vợ gả chồng như tuồng tranh trường luận-đàm, như nơi mua bán thách trả thấp cao. Nhẫm cũng ngán ngẩm cho thói tục.

Làm sao tôi lại nói tranh trường luận-đàm ?

Thử xem hai bê sui kia nói chuyện, nào tôi mắc-mỏ, nào dong cao kỳ, bắt nhau từng tiếng, bẻ nhau từng lời, dường như thương-giích. Ý mong khéo rằng : mình thạo hơn chị sui ! Thiệnhạ có khen ông sui bà sui nào hơn ông sui bà sui kia chăng ?! . . .

Tôi nói đó, thật có vậy. Rồi nghĩ coi, chỉ có đáng nỗi liên-lạc, hóa ra chỗ lị hiềm bạc ác chăng.

Làm sao tôi lại nói như nơi mua bán thách trả thấp cao ?

Thường nghe nhiều người có con gái hay nói : « Con tôi lịch sự, ai cưới ba bốn trăm tôi mới gả cho » Hay là : « Tôi sẽ kiếm chỗ nhà giàu mà gả nó. . . v.. v.. »

Tôi xin đáp : Chẳng phải vậy đâu. Ấy là cái lầm to. Hay hơn là kiếm nơi nào cho có đức hạnh, cho được hiền lành, thì mới mong về cái hạnh phúc mai hậu, chớ có lợ gì, như sương ngọn cỏ, như tuyết mai nhà ; hiệp-hiệp tan-tan, còn-còn mất-mất trong nháy mắt. Tiền mà chi, bạc mà chi !. . Hà chẳng rõ câu : « Phàm nghị hôn nhân dương tiện sát kỳ tế đế phụ chi tánh hạnh ; cập gia pháp hà như » ?

Đó, lựa chỗ mà gả con nói như thế, đến khi cưới hỏi lại đòi năm lễ bảy lễ nhộn nhàng, nào : mấy trăm thông-dụng, mấy chục chỉ-tiền, tính cho có lời chịu. Thế chẳng phải như là buôn bán đó ru !

Đây lại nói qua cái mâm-trầu :

Đời bây giờ, cái gì cũng thích lối giản-tiện. Như cái mâm-trầu đó chẳng mất công kẻ đỡ người khiêng. Coi cho lòa-loạt chơi, chớ không có cái gì ngộ hết. Để bề bón khó lòng, bay hơn là dùng mâm-trầu tay cho gọn hơn, như đã có nhiều người dùng rồi vậy.

Còn như việc trình giờ :

Cô chỗ nghe đang trai đi đến rồi có quá giờ không cho vô ; mà sớm quá cũng phải đứng đâu đó mà chờ giờ, chớ cũng không cho vô. dẫn nắng mưa cũng mặc.

Tôi xin đáp : Chẳng phải vậy đâu. Ấy là cái lầm to. Hay hơn là kiếm nơi nào cho có đức hạnh, cho được hiền lành, thì mới mong về cái hạnh phúc mai hậu, chớ có lợ gì, như sương ngọn cỏ, như tuyết mai nhà ; hiệp-hiệp tan-tan, còn-còn mất-mất trong nháy mắt. Tiền mà chi, bạc mà chi !. . Hà chẳng rõ câu : « Phàm nghị hôn nhân dương tiện sát kỳ tế đế phụ chi tánh hạnh ; cập gia pháp hà như » ?

Đó, lựa chỗ mà gả con nói như thế, đến khi cưới hỏi lại đòi năm lễ bảy lễ nhộn nhàng, nào : mấy trăm thông-dụng, mấy chục chỉ-tiền, tính cho có lời chịu. Thế chẳng phải như là buôn bán đó ru !

Đây lại nói qua cái mâm-trầu :

Đời bây giờ, cái gì cũng thích lối giản-tiện. Như cái mâm-trầu đó chẳng mất công kẻ đỡ người khiêng. Coi cho lòa-loạt chơi, chớ không có cái gì ngộ hết. Để bề bón khó lòng, bay hơn là dùng mâm-trầu tay cho gọn hơn, như đã có nhiều người dùng rồi vậy.

Còn như việc trình giờ :

Cô chỗ nghe đang trai đi đến rồi có quá giờ không cho vô ; mà sớm quá cũng phải đứng đâu đó mà chờ giờ, chớ cũng không cho vô. dẫn nắng mưa cũng mặc.

Tôi xin đáp : Chẳng phải vậy đâu. Ấy là cái lầm to. Hay hơn là kiếm nơi nào cho có đức hạnh, cho được hiền lành, thì mới mong về cái hạnh phúc mai hậu, chớ có lợ gì, như sương ngọn cỏ, như tuyết mai nhà ; hiệp-hiệp tan-tan, còn-còn mất-mất trong nháy mắt. Tiền mà chi, bạc mà chi !. . Hà chẳng rõ câu : « Phàm nghị hôn nhân dương tiện sát kỳ tế đế phụ chi tánh hạnh ; cập gia pháp hà như » ?

Đó, lựa chỗ mà gả con nói như thế, đến khi cưới hỏi lại đòi năm lễ bảy lễ nhộn nhàng, nào : mấy trăm thông-dụng, mấy chục chỉ-tiền, tính cho có lời chịu. Thế chẳng phải như là buôn bán đó ru !

Đây lại nói qua cái mâm-trầu :

Đời bây giờ, cái gì cũng thích lối giản-tiện. Như cái mâm-trầu đó chẳng mất công kẻ đỡ người khiêng. Coi cho lòa-loạt chơi, chớ không có cái gì ngộ hết. Để bề bón khó lòng, bay hơn là dùng mâm-trầu tay cho gọn hơn, như đã có nhiều người dùng rồi vậy.

Còn như việc trình giờ :

Cô chỗ nghe đang trai đi đến rồi có quá giờ không cho vô ; mà sớm quá cũng phải đứng đâu đó mà chờ giờ, chớ cũng không cho vô. dẫn nắng mưa cũng mặc.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 28 Février này, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 2 f. 68

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 28 Février 1923* 3 °/. 58,97 — 4 °/. 1918 62 20 — 5 °/. 1915 1916 75 10 — 6 °/. 1920 87 60.

Hoàng-thân Parachatra sang Lào. — Hoàng-thân Parachatra nước Xiêm-la đã tới Thakhet chiều 25 Février, từ Vinh tới Mékong có một ngày mà không gặp sự gì hiểm trở thì Hoàng-thân lấy làm thích ý lắm. Tàu *Commissaire Dumont* đã đến đợi hoàng-thân tại Napé để rồi đưa về Thakhet.

Các quan phái-bộ thanh tra tới Hanoi. — Các quan phái-bộ thanh-tra thuộc-địa có MM Picanon, Cosles Merly Isérat, Sal đã tới Hanoi chuyến xe-lửa 10 giờ sáng hôm qua ở Haiphong lên.

Các phái-viên của Nghị-viện Pháp từ biệt Bắc-kỳ — Quan Toàn-quyền có tiệc đưa các Phái-bộ bữa điện-tín sau này ở Haiphong gởi lên :

« Trước khi từ biệt Đông phái Phái-bộ xin gởi lời ngợi khen hết thảy nhân-dân trong xứ mà quan Toàn-quyền làm đại-biểu ở đây, về những sự kiến quả tốt đẹp đã thành-hiện và xin cám ơn quan Toàn-quyền và Bandoin phu-nhân về sự tiếp đãi trong những ngày cư lưu tại đây mà Phái-bộ xin ghi nhớ mãi mãi. »

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay dọn một phòng riêng để tùy thích các qui-khách muốn dùng riêng hẳn ở đây cho biệt-lịch hay ngồi chung ở đàng nhà cũ nấy cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả.

Giá bữa ăn như sau này :

Có rượu. . . 1 $ 20

Không — . . . 0.90

3531

Phủ Thống sứ. — M Louis (René Emile Alexis) quan phó cai-trị hạng nhất, tỉnh Công sứ Hòa-bình, nay đổi về phủ Thống-sứ, lĩnh chức chánh tòa như thay M. Collet là quan cai-trị hạng ba đi Công-sứ tỉnh Ly.

Ở Pháp sang — Trong số các hành khách đi chuyến tàu *Porthos* ở Pháp sang vừa rồi có quan docteur Degorce, quan cai-trị Tanqueray và quan cai-trị Bouchet nguyên Công-sứ Vĩnh-yên.

Nói đến đấy, nàng Vi-viên bèn chận lại mà rằng :

Cứ như chị nói, thì là một việc loàng xoàng, có gì mà lấy làm lạ ?

Nàng Tuệ-chân đáp :

Thì vẫn thế ! nhưng để tôi nói rõ đã nào ! Rao-bảo về nhà bợ Hoàng, được ba ngày, Trưởng-Phu đậy sớm chải đầu, bồng thấy bên giá gương có một phong thư, trong bụng lấy làm ngờ, liền mở ra đọc xem, thì ra một cái thư nặc-danh, mà lối nói trong thư rất là kỳ quái. Thư rằng :

« Cậu Trưởng-phu ơi ! Cái nhà cậu ở có ma, cái nhà cậu ở có tình ! « Cậu nên phải dời nhà nơi khác ; « nếu không sẽ tai vạ đến thân. Tôi « thương thấy đêm đêm con tình « hiện hình ra một người con gái, « đứng trước nhà cậu ; con ma tầm-« vóc cao lớn, ăn mặc đỏ thắm, « mặt mũi chán tay cũng đẹp đẽ « trái trái, hai mắt lệp lóe, ra đáng « giận đề. Tay cầm một cái cuốc lớn, « đào đất chôn một cái thây trông « sắc trắng nhợt lắm vóc cũng to bằng « con ma ! nhưng rắn trán cao mày, « ra chừng lợ lắng. Tôi trông thấy « thế, đợi cả tối gáy, mới hay rằng « nhà cậu có ma. Cậu Trưởng-Phu « ơi ! Nhà cậu có ma, hèn khi xưa « thân-phụ cậu mới tậu nhà nay, ở « chẳng bao lâu, đã bị ma làm thịt

« mạng ! Điều ấy cậu nhớ lấy, mà « nghiệm về sau, ma quỷ hiện hình, « đêm vắng cậu rinh xem sẽ thấy ! »

Trưởng-phu xem xong, sợ muốt bỏ hòi tròn, bụng bảo đạ rằng : Thân-phụ ta ở nhà này, chưa được bao lâu mà mất, điều ấy có thật ! Thế nhưng nếu nhà này có ma quái, thì sao còn ma thân-mẫu ta còn sống, lại không bảo cho ta hay ? Hay là nhà này có ma, mà người nhà không biết, chỉ riêng người ngoài biết. Hay là người viết bức thư này, có ý bỡn ta chăng ? Dẫu ấy thật là khó xét ! Nghĩ thế rồi trong lòng sậm-sật ngần ngại không yên. Liền lấy bút giấy sao lại bức thư, cho người thân thì phong lại gián tem, gửi về Thường-thực[illegible]cho cậu. Còn bản sao thì bỏ tráp cất đi. Đến ba ngày hôm sau lúc chiều tối, Rao-bảo sang thăm mẹ về, Trưởng phu liền đưa thư cho xem và nói :

Mình xem hộ thế nào ?

Rao-bảo cầm thư đọc xong, cũng ra chừng sợ hãi mà rằng :

Nhà ta ngày trước có ai thà cần gì không ?

Trưởng-phu đáp :

Không !

— Hoặc là có mà mình không biết chăng ?

(Còn nữa)

Căn người làm việc

Cần dùng thợ may và biết cả cắt quần áo nữa.

Hỏi tại hiệu Moreau, số 23 đường Henri Rivière, Hanoi. 3541

Đường dây điện đặt ngầm dưới đất — Ai cũng nhớ rằng trước kia một ông giáo-sư Đại-pháp trường Bảo-cổ có chế rằng ở hồ Hoàn-kiếm mỗi ngày mỗi thấy dây điện chằng ngang chi-chít trên bờ hồ mà lại qua cả trên đền Ngọc-sơn nữa, khiến cho hồ ấy mất cả cái vẻ đẹp đi.

Mấy tuần lễ nay đã thấy công-ty đèn điện đặt những đường ngầm. mắc dây ở dưới đất đã thay cho những dây ở trên không trung. Vậy thì nay mai cái hồ Hoàn-kiếm của ta lại gần được như về cổ hai ba mươi năm về trước.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

NỮ-TRINH-THÁM

Truyện mây nhà nữ trinh-thám, khéo đem cái tâm tư tinh mật cái thủ-đoạn khôn ngoan, đổi dạng thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này đủ biết cái tài thám ấn trích tinh, bọn quân sa cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liều tơ đeo vòn chia tình-anh trói đất ; đứng nghĩ lòng lan tình huế không bằng đảm lược nam-nhi.

Tuấn-Phong dịch thuật

..Bấy giờ giữa trời trăng tỏ, làn gió hiu hiu, ngàn mặt trông lên, lòng trần không bợn, cái cảnh đêm thu như thế, ai người chẳng ưa !

Chị em đã bằng lòng ở lại, tôi lấy làm vui vẻ vô cùng, liền lững thững bước ra bên tường, cái khoảng chỉ ban đêm, trong sạch ngần nào, làm cho tôi thở hút vào, mà tâm thần khoan khoái. Kế đó bước vào ngồi xuống ghế, lắng tai nghe nàng Tuệ-Chân kể tiếp chuyện sau

Nàng Tuệ-Chân kể rằng :

Trong hồi-ức Võ-Hoh, có một người lái buôn tên gọi Hoàng-Ấu-Hiền. Ấu-Hiền, vốn trước nghèo khổ, khi vợ chết, phải bán con gái cho làm lẽ họ Lư ở 1 huyện-thực, mới có tiền lo-liệu ma chay. Khi con gái đã về nhà họ Lư, còn một mình Ấu-Hiền ở nhà, vào làm công cho cửa hàng buôn-vải. Chẳng bao lâu, mà làm ăn mỗi ngày một khá, tằn-tiện để dành để dụm, lấy vốn mở riêng một cửa hàng, khi đó Ấu-Hiền có của ăn có của để, mới tục huyền với một người con gái là Tô-Thị. Vợ chồng ăn ở, hơn một năm sinh được đứa con trai, đặt tên là Trường-Phu. Trường-Phu lên ba mà Ấu-Hiền mất, bấy giờ tuổi đã ngoại năm mươi. Lúc hấp hối cho mời người bạn là Trần-Giang đến, mà dặn dò lại rằng :

Trần-quân ơi ! Tôi cùng ông đi lại cùng nhau, đến nay đã hai mươi năm lẻ, nay tôi biết mình không thể sống được nữa, con thơ vợ dại, dở dang chưa trọn bề nào. Vậy xin ông nghĩ đến tình cố-cựu chị-g so khi tôi nhắm mắt đi rồi công việc của nhà, xin ông trông nom cho mẹ con nhà nó, thì tôi chết mới được yên lòng. Ấu-Hiền nói xong, tức nỗ lên mấy tiếng rồi tắt nghỉ. Trần-Giang cũng sụt sùi rơi lụy, than thở ngậm ngùi, ma-chay tống táng Ấu-Hiền đầy rồi, Trần-Giang liền xem xét đến tài sản trong nhà ; thì thấy hư-hao không còn là mấy. Liền thu-xếp bán hết hàng-hóa, được hơn năm nghìn đồng. Ba nghìn đem tậu một khu nhà, còn hai nghìn đem gởi Ngân-hàng lấy tiền mẹ con Trường-Phu vào ở nhà cũ ; còn nhà mới lại thì cho hiệu buôn gạo ở thuê. người chủ hiệu là Ô-trí-Sinh, định thuê mỗi tháng là hai mươi đồng bạc.

Con còi mẹ góa, trông vào đi sản cũng đã vững lắm no ; nàm lại thêm đứa con gái đẹp hơn bảy năm trời, mà Trần-Giang mất.

Trong khi đó, Trường-Phu càng mẹ, nương cậy không ai, chẳng ngờ cơ-đồ vận-hội nào có thể mà thôi. Con tạo cợt-cẫu, năm năm sau mà Tô-Thị lại mất.

Trường-Phu người tuy đã lớn, nhưng nọ đại không biết gì, nhác học hơn chơi, công việc của nhà, lại phải cậy đến tay Lư Ri-nương (con gái Ấu-Hiền) ở Thường-thực. Quan-san cách-trở, tình thế nguy nan, người một nơi của một nơi Lư Rinương cũng tự biết không sao, trông nom được. Liền sang bàn với người anh Tô-thị là Tô-ka Phu, và nhờ Ân-Phu trông nom hộ. Ân-Phu nói :

Bây giờ nhà em mình nó, trẻ người non-dại, chưa biết lo liệu việc nhà, chi bằng tạ cuối vợ cho nó, để cho đôi trẻ nương nhau, một là trông nom được việc nhà, hai nữa mưu đường tự-tục. Ri-nương cho là phải, liền nhờ Ân-Phu tìm hộ vợ cho Trường-Phu, còn mình lại về Thường thực. Năm ngày sau đó Ri-nương nhận được thư của Ân-Phu đưa đến liền bảo ra xem. Thư rằng :

« Tôi đã xem được một người, tên « là Uông-rao-bảo, năm nay 18 tuổi, « tính nết ngoan ngoãn, nhan sắc « cũng đẹp coi, mẹ là Hà-thị, lại là chị « ngoại tôi, ở gần bơn mười năm « nay, chỉ có nó là con một. Hiện tôi « đã ngỏ lời hỏi, Hà-thị và con gái « đều bằng lòng, cuối xin cũng không « dám lấy gì, chỉ xin sau khi con về « nhà chồng rồi, cứ tháng đưa tiền, « cho Hà-thị rau cháo lần hồi, đến « khi trăm tuổi, công việc như thế, « có nghĩ thế nào ?

Tô-ka-Phu.

Ri-nương liền viết thư trả lời rằng : « Việc ấy xin cậu liệu thế nào cho « chân được yên cửa yên nhà là hơn. « Tôi đây ở xa, không có thể quản-« cố được. »

Lư Ri-Nương.

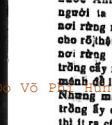
Được tin ấy, Ân-phu bèn lo liệu công việc, cho Rao-bảo về nhà bợ Hoàng, Trường-Phu năm ấy mười sáu tuổi, mà Vi-viên thì mới lên chín.

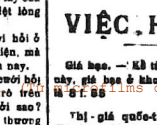
Người con gái chết đuối ở hồ Hoàn-kiếm tối hôm kia. — Người con gái chết đuối ở hồ Hoàn-kiếm tối hôm kia nay đã xét được căn-cước rồi, là Nguyễn-thị-Khang nhà ở hàng Bườm số 39. Tử như việc sự Cảm đã tra xét ra thì chồng phải là bồi ai đẩy xuống. Vậy có lẽ thị trầm mình thì đúng hơn là ngã, vì đêm hôm ra đấy làm gì mà ngã. Kể cả việc nếu người

Máy bay lên Lạng sơn. — Ngày thứ bảy vừa rồi có ba chiếc máy bay ở trường Bạch-mai bay lên Lạng-sơn để khánh thành các trường bay mới lập ở khu đất thì ngưa ngày trước. Đường này vì có rặng núi Kai-kinh cho nên khó bay lắm, ngày xưa nhà phi hành gia có tiếng là M. Marc Pourpe bay thử mãi mà không được. Thế mà ba chiếc máy này bay có một giờ bán vé bán từ chiều hôm 18 Août này trở đi, ông bà nào muốn đi xem xin lấy vé trước kẻo hết chỗ, các ghế xem đều có số hiệu cả.

Hạng nhất	1 p.00
Hạng nhì.	0 50
Hạng ba	0 30

Tối hôm 17, 18 thì bán vé tại rạp hát, còn các ông nào mua vé trước, thì xin đến tại nhà giấy thép bến tỉnh

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG, BẢO HÀNH 20 NĂM
Máy kỹ mã
15 chân kính
Mặt số kim có chất đa quang
44 5 50

CÁC CUỘC ĐI XEM
SĂN-NHIÊN
Tối thứ tư 27 Février 1923
MẠNH, Á KỲ TIỀU CỤC

Giá. . . . . 11 $ 50

BÁN TẠI HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2006

Người ta cần dùng nhiều thợ và coolis để làm việc tại mỏ than Đông-triều.

Hỏi tại : Công-ty ở Quảng-yên ; số 2, phố Francis-Garnier, Haiphong. Ở Thái-bình và Nam-định thì nói viện thay quyền cho bản-hội. 3538

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

Bộ này tiết giới thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-rum). Bạn khắp cả thân-thể, rức-đầu, sốt-ho, đau cổ họng, đau ngực ; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỏ ! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bản-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người ! Ai đã biết công chịu là thần-hiệu.

Bản tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Chữa bệnh đau ngực, ho phổi, ho khan, bổ-tỳ-vị, ăn ngon ; người ta thường mắc phải trong mùa rày.

Thứ dầu nguyên : 1$75 một lítre, 0$30 mỗi lọ.
— viên : 0$90 mỗi lọ, dùng được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Đám bài cáo ở phố hàng Gai. — Một hôm chủ-nhật vào hồi trưa, vì có người báo số 34 phố hàng Gai mới đánh bài cao-biện bắt được cả tang. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Ng-thi-Chố tức Cả-Chố 8 ngày tù và 100 quan và cuỡng là Phạm-hòa-Hinh 100 quan về tội gá bạc. Còn những con bạc là Ng-v Sáu, Ng-thi-Ba và Trịnh-Trác mỗi người 5 ngày tù và 25 quan. Tòa Thượng-thẩm y án phạt bị Chố, song có giảm chồng thực mới ở cỡ nên tòa rộng lượng cho tội tù được án treo, và giảm tội người chồng cùng các con bạc mỗi người xuống 25 quan.

Khách du đãng. — Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Tsan-wo Sing tức Sinh là khách Minh hương 5 tháng tù về tội du đãng không làm nghề nghiệp gì. Tòa Thượng-thẩm y án.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà bốn (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Tòa án Trừng trị. — Sáng hôm nay hồi 9 giờ Tòa án Trừng-trị mở kỳ đề bắt thường tuyên án phạt M. Daudole là chủ-nhiệm báo *Avenir du Tonkin* 500 quan tiền án treo về việc đánh lì Clémenti chủ-nhiệm báo *Argus Indochinois* và bắt bên bị phải bồi 4.000 đồng cho bên nguyên.

Đoạn rồi tòa xử đến việc M. Paul Levée bị cáo về việc lăng-mạ một người đồng-bang.

Tòa nghe luật-sư bai bên cãi rồi hoãn đến kỳ sau sẽ tuyên án.

Một thứ sâu ăn hại mạ. — Trong tập Đông-pháp kỉ-lục tạp chí (*Bulletin Economique de l'Indochine*) kỳ tháng Septembre-Octobre 1922 có đăng một bài khảo cứu của ông Ngcông Tiễn, có bằng tốt nghiệp trường Cao-đẳng Nông-lâm, về một giống sâu ăn hại mạ. Các giống sau lấy chữ tây gọi là *cécidomie du riz* mà cái bệnh lấy thì người ta vẫn thường gọi là *mạ héa ra nán.*

Vậy ai muốn khảo cứu về cái vấn-đề lấy thì cứ xem ở số *Bul.et.n Economique* nói ở trên.

Cần người dạy học. — Cần một người dạy học từ tử 26 đến 40 tuổi, biết chữ Pháp ngang sức học trò năm thứ hai trường Bưởi không có việc làm, có hai người tử tế cần thận giới thiệu để dạy hai đứa trẻ học. Ăn ở luôn tại nhà chủ, lương ngoài rất hậu. Hỏi thêm — Hoặc viết thư hoặc đến hỏi M. Tiến số nhà 12 phố hàng Cót (rue Takou) Hanoi.

CÓ ĐẤT MUỐN BÁN

Một khu đất tại bờ sông (Quai Clémenceau) ước độ 880 thước vuông, có cả xưởng bán hàng nữa.

Ai muốn mua xin hỏi tại số 8, phố hàng Bát cũ (Rue Vieilles des Tasses) Hanoi.

3533

Tòa Thượng-thẩm Hôm qua tòa Thượng-thẩm lại còn xử những việc sau này :

Biết thì bỏn không biết thì lấy. — Một người khán hộ nhà thương Hanoi một hôm không phải phiên gác có để quần áo và những đồ vật ở trong buồng khóa cửa rồi về nhà. Hôm sau đến làm việc mở buồng ra thì thấy mất cả nghi cho Ng-ngọc-Liên là người đồng sự vì đêm hôm mất trộm hiện nghỉ ở nhà thương mà không phải là nhiệm sở. Song người bạn nhất định không bận. Đến khi việc đem ra xử, lẫm bẩm ta nghĩ đi nghĩ lại thế nào lại nói với bên nguyên rút đơn ra để xin đến, rốt để tránh sự lôi thôi chứ vẫn nói một mực không bỏn những thứ đồ đạc lấy. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Ng-ngọc-Liên 1 tháng tù và 25 quan vì mới 17 tuổi nên tòa bắt người bố đề lên là Nguyễn-văn-Phương phải chịu trách nhiệm liền phạt và các tiền lệ phí Tòa Thượng thẩm xử tội tù, nhưng cho án treo và ihs cho tiền phạt vì bên nguyên đã xin rút đơn không kiện nữa.

Đám bài cáo ở phố hàng Gai. — Một hôm chủ-nhật vào hồi trưa, vì có người báo số 34 phố hàng Gai mới đánh bài cao-biện bắt được cả tang. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Ng-thi-Chố tức Cả-Chố 8 ngày tù và 100 quan và cuỡng là Phạm-hòa-Hinh 100 quan về tội gá bạc. Còn những con bạc là Ng-v Sáu, Ng-thi-Ba và Trịnh-Trác mỗi người 5 ngày tù và 25 quan. Tòa Thượng-thẩm y án phạt bị Chố, song có giảm chồng thực mới ở cỡ nên tòa rộng lượng cho tội tù được án treo, và giảm tội người chồng cùng các con bạc mỗi người xuống 25 quan.

Khách du đãng. — Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Tsan-wo Sing tức Sinh là khách Minh hương 5 tháng tù về tội du đãng không làm nghề nghiệp gì. Tòa Thượng-thẩm y án.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Các phái-viên tại Haiphong. — Các phái-viên đi Hạ long về đã tới Haiphong tối thứ hai hồi 8 giờ rưỡi. Ngày hôm qua thứ ba, quan Đốc-lý Dupuy có đưa các ngài đi xem nhà máy xợi, nhà máy chế những chất hóa-học

Hồi 10 giờ các ngài đến xem Sở-khe có các ông bội-viên thương-mại nghênh tiếp. Đi đến nhà máy Ximăng. Hồi 12 giờ mời cơm sáng tại dinh quan Đốc-lý.

Đến sáng mai 1er Mars hồi 4 giờ thì các ngài lại lên tàu *Portlos* sang Nhật, day có quan nghị Vaiude thì sẽ trở về Hanoi để qua Daisi và sang Xiêm-la.

BẮC-NINH

Một cuộc diễn-thuyết lớn và hát làm phúc. — Hội Khuyến-học có nhờ bản báo đăng tờ cáo bạch này :

Cuộc diễn-thuyết của ông Phạm-Quỳnh tại nhà hát tỉnh Bắc-ninh, và cuộc hát tuồng cải-lương của cụ lớn Quận-Hoàng vọng mà quan huyện Yên-phong tỉnh về để khai diễn, và bản tuồng của quan huyện Yên-phong soạn ra, diễn vào ngày hôm 17, 18 Aonam nay, là ngày chủ-nhật 4 Mars.

Cuộc diễn-thuyết và cuộc hát làm phúc này để cùng vào hội Khuyến-học và Ấu-trĩ-viện là một việc nghĩa cử, xin các ô ng các bà có lòng từ-thiện hôm ấy mới đến xem để giúp hội, và hội Khuyến-học đã đạt giấy mời các quan ấy quan ta và cả quan Thiếu Hoàng Hà-đông và các quan ở Hanoi sang tự cuộc hát này.

Ba giờ chiều hôm 17, ông Phạm-Quỳnh diễn-thuyết về vấn-đề Ấu-trĩ-viện có phương nhọc quan bình dự cuộc cho trọng sự thể.

5 giờ khai cuộc hát tuồng Nữ-trung anh-kiệt, hát vài đoạn rồi nghỉ vài giờ, đến 8 giờ gi hát tiếp theo.

Trước khi khởi cuộc hát, quan huyện Hoàng-hữu-Bôn có diễn giải mấy lời về cái vấn-đề đề-kịch và cách bộ người hát và người đi xem hát phải thế nào.

Hôm 18 bắt đầu hát từ 7 giờ tối hát tuồng « Tượng-kỳ khí xa » của cụ lớn Quận-Hoàng làm theo lối mới, bàn về tại nhà giấy thép, do quan chủ giấy thép và ông thừa-ty chủ trương việc làm gì mà nghỉ. Kể cả việc nếu người thì trong hai hàng giờ, ở hàng Buồm mất hai người con gái chết ở hồ Hoàn-kiếm.

Cuộc đua ngựa. — Bản-báo nhắc lại rằng đến chủ nhật 4 Mars này ở Hanoi lại có cuộc đua ngựa lần thứ hai nữa.

Khánh thành trường Vân la. — Đến ngày 4 Mars 1923 hồi 8 giờ sáng, trường học Vân-la thuộc huyện Thanh-trì tỉnh Hà-đông sẽ khánh-thành Trường này là do M Ng-đình-Phẩm xuất tiền ra dựng nên từ năm ngoái.

Hỉ tin. — Bản-quán được tin mừng rằng đến ngày 17 tháng giêng này, ông Lê-Tiến tức Nhân-lợi, 75 phố Bắc-ninh, làm lễ thành hôn cho lệnh-ái là cô Lê-th -Cần, sánh duyên cùng M. Cao-văn-Lộc, giáo-sư trường Bảobộ. Vậy có lời mừng cô dâu chú rể mới

Thắng cờ bạc. — Tên Bùi-văn-Phan là người đi phát thư từ cho trường Cao-đẳng quán làng Trang-liệt, ăn cắp cả các học sinh trường ấy mất 561 đ'ng thì nay đã phải tống giam.

Buồi chó bị chó cắn tay — Sáng hôm nay, hồi 7 giờ một người cảnh-sát ta đi tuần đang đuổi một con chó đen ở phố hàng Bồ thì bị nó cắn phải tay trái một vết rất nặng, không rõ chó của nhà ai.

Con nhà ai ? — Sáng hôm nay hồi 7 giờ người ta thấy một cái xác con trai chừng ba tuổi trôi ở đường Huế mà không có dấu tích gì cả. Sở Cảnh-sát đã cho khiêng vào nhà xác.

VIỆC KINH-ĐÔ

Xe đẹp đẹp gãy chân! — Cũng là sáng ngày mồng một tết, ở trước cửa Thượng-tứ có cậu thiếu-niên kia đi một cái xe đạp lật đật lắm, vừa đi vừa bóp chuông liên-thanh, thế mà ngờ đâu có thằng bé con đang rúm vào đánh những sòng bài vụ, thấy có nhà đốt pháo ở bên kia, thì chạy qua để lượm pháo chạy tỏ xỏ chụm vào cái xe liền ngã sấp xuống, bị cái xe chẽn vào ống chân nên phải gãy ! Liền khi ấy chỗ nó vào nhà thương, còn sự đền bồi thì hai bên còn phải tranh nhau mãi đến vài giờ mới yên thỏa.

Đường xá đã hẹp mà mỗi khi có hội hè gì thời bọn bài vụ choán chật cả hai bên lề, lại còn trẻ con người lớn bu lại như rươi bọ một, lại thêm sòng này chạy qua sòng kia lắm lúc xảy ra điều sự quan ngại cho sự lưu thông ở trên đường.

Trong ba ngày tết, mà xe ngựa và xe tay phạm phải bọn trẻ con ở giữa đường nhiều lắm, mà xét ra là vì những sòng bài vụ bày ở hai bên đường lề cả.

Sự ấy tưởng nên trừ khử lắm thay !

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các hạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà lầm ra không đến được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

GIU-ÍCH + HAIPHONG

Hiệu GIU-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dầu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2005

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quyết-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các tiệt-qui ông nào mua thì gửi tiền cho sở không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

MANH, Á KỲ TIỂU CỤC

Tối thứ năm 28 Février 1923

TỪ MỸ KỲ PHỦNG

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như lồ : kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đan, kiểu giấy trạm vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VÂN

Vẽ tranh, có mẫu và sẽ truyền-thần — phố hàng Bông, Hanoi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DES

Couleurs & Peintures Métalliques "STANDARD"

JULIEN & FORTIN

Các hàng tạp nhá gần tại Số 8, đường Gia-Long

Giây nói số 330

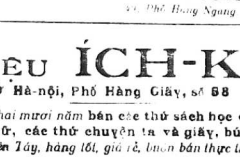
Có đủ-thứ đồ các thứ sơn để sơn nhà cửa, đồ đạc, vân vân.

Toàn sơn hiệu « STANDARD » là thứ sơn tốt nhất hạng, mầu thực bền mà giá lại hạ hơn cả.

Có giá riêng tính chăm-chước cho các nhà thầu-khoán và thợ sơn.

2063

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ Kính này đeo ở mắt, giống xinh đẹp, chắt kim trong

Cọng vàng . . . . . 3$00 cả cước.
Cọng đạch kim. . . . 2.50

Mua là Cam-tin cho

Bán tại :

LONG-VIỄN-TẠI

Số Phố Hàng Ngang HANOI.

2049

HIỆU ÍCH-KỶ

Ở Hà-nội, Phố Hàng Giấy, số 88

Mở đã hơn hai mươi năm bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ Quốc-ngữ, các thứ chuyện ta và giấy, bút, mực.

Buôn ở bền Tây, hàng tốt, giá rẻ, luôn bán thực thà đâu cũng biết.

Hiện có nhiều những thứ này :

1° Ngòi bút : *Militaire (răng cưa). Renommée (cánh tiên). Incomparable (vỏ sòng). Hộp bút 12 ngòi.*
2° Mực bột.
3° Quản bút : 1° *Vệ-sinh (bên Pháp mới chế),* 2° *Ba đầu đen.*
4° Bút chì. *Marquise, Baignol.*
5° Sổ *Bà đầm.*
6° Bìa ngũ sắc *(25 và 30 cân).*
7° Giấy viết *làm ở bên Pháp, 3, 4, và 5 cân.*
8° Giấy vẽ và sổ *croquis.*
9° Tẩy *(dầu bò.)*
10° Chuyện quốc-ngữ.

敬珀珠廬也蓬點堂春茲

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm sạch mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, tìm in phải lở sâu quảng sâu xương sài chăm com khoét, thêm lâu ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bất kỳ khỏi cả, lọ nhỏ giá 0$50, lọ nhỏ giá 0$30, lọ nhỏ giá 0$10, mua hoàn nhiều có thưởng hậu hĩnh. Thuốc này và thuốc sao rằng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ bổ-chợ Hanoi vừa rồi bản được các thuốc ấy rất nhiều, xin hãng tạp-hóa và các hàng bảo-chế các tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Cần nơi đã ấn-định số bán bộ như sau này : hiệu *Sao-Bình-Tự*, 126, phố hàng Bông, 50 bản bảo lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Bình-Hòa-Đường* 25, hàng Bông, nhà in *Đông-kinh Ấn-quán*. 62, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp Ấn-quán*, 48, phố Bờ Hồ-Hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán sao-lục và hiệu *Vĩnh-Hợp-hành*, hiệu *Hạnh-Hòa-Đường* bán bảo chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân-shop* lính, 12 hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường* lính 12, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia Long*, 18, phố Tiên-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 69, hàng Bồ, hiệu *Quảng-Lợi*, 33 và hiệu *Hòa Hợp*, 17, phố Cửa nhiều cá, hiệu *Vĩnh-Xương*, 23, Ma-tung, hiệu *Phương-Bình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trạng*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bát Đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 51, và hiệu *Hưng-Trường*, 8, Phát-tiên, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 23, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Tuân* 26, làng Sung Nam-định, hiệu *Vạn-Ân* phố Tân thái tỉnh Yên bay hiệu *Đức-xương* phố Việt tại tỉnh Việt trì, hiệu *Sinh-Phong*, 126, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bến tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Lạc-Sinh*, cô nay có tỉnh Vĩnh-yên, hiệu *Sinh-Chương*, 41, Wing Sui Hong hang. Các nơi bổ trên có bán bộ cả thuốc thấy nơi đông và các thuốc nên đang bán nữa, đến công hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản-hiệu XUÂN-ĐƯỜNG
69 bis, phố Tiên-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Cẩn cáo

Dịp tết tạ tới nơi này.
NÊN ĐẾN

Xin xem cho kỹ

Chữa bệnh đau mắt và các bệnh ... [illegible]

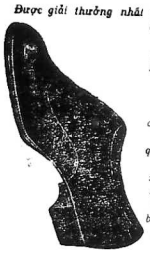
Do Võ Phi Hùng cung HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Văn Tới (Dallas, Cornell)

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY

Số 45, phố Xe-điện (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng qui-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu «Tam-tỉnh y-quán» ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết dịch xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo càng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, tí, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc xích thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, liệu huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ta lị, cam cứu mục, đau mắt mảng mộng, mỗi chai 2 hào. 2097

GRANDS MAGASINS REUNIS

(Hiệu Gò-đa cũ)

Phố Tràng-tiền Hanoi

Thứ năm 1er Mars và các ngày sau, hiệu chúng tôi có bán chiêu hàng, các thứ đồ dùng cho đàn-bà và đàn-ông, súng ông và đồ thực phẩm.

Xin xem những quyền giá hàng và chỗ bày hàng.

Nhân lúc bạc cao không nên bỏ qua

2012

Santal Monal thì hết đau đớn, hết sưng. Sẽ buốt, và không còn tăng bệnh lên được nữa. Phải nên biết rằng vì sự nóng buốt thường hay sinh ra đau ngực hành, bàng quang, quá-thận, và chuyển sang các co-quan khác mà có thể sinh ra bệnh nặng được. Thực nhưng vậy, chỉ sự nóng buốt ấy mà chuyển sang chân-buyết, lắc sang qua thận mà sau lại chữa lên đến tâm can tỳ phế được nữa.

Vậy thì khi mới bắt đầu có mủ phải nên cầu mà chữa ngay bằng thuốc *Santal Monal*, như thế mới có thể khỏi hẳn được, mà không hại gì đến tức hiệu cả, và mới có thể cạnh tranh với tây được.

Ở các nơi báo-chí lớn đều có bán cả.

2050

Giá mỗi chai chỉ có (0$ 90) chín hào. mà dùng lại được những 12 ngày.

Những ngài nào ở xa nhà ga mà phải chịu nhiều tiền phí tổn cho các phu trạm đe mang hàng, như thế thì thực là đắt cho các ngài quá, vậy chúng tôi tưởng các ngài nên chờ có dịp nào đi Hanoi thì đến nhà hàng Ba chuông, ngay giữa phố Tràng-tiền, số 54, đấy chính là nhà ông MONTÈS có bán dầu ca hạng đựng chai và hạng dầu ca viên.

Dầu có của bản-hiệu thực trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy hào rưỡi (1$ 75) một chai lít, chín hào (0$ 90) một chai nửa lít mà thôi

Nay kính

PHARMACIE MONTÈS, 84, Rue Paul-Bert, Hanoi

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÁO & Cie

31, Bd Henri d'Orleans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để hễ các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem giản có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay

Ông nói số 367

2073

XE AUTO FORD BÁN CÓ 800 $

Máy rất tốt — Cả cao-su thay đổi

Có chauffeur thật giỏi xin tình-nguyện làm mỗi tháng 15 $ mà thôi.

Hỏi tại: POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

7, Boulevard Bobillot, — HANOI

2060

KEM HIỆU BERTHUIN

Pachod Frères & Cie

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 97, SAIGON

Giá mua đứng niên 5$ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho lợi cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem. lời lẽ nói rất có đáng lý-thú.

Thứ thuốc nước đường SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả

Vì những bệnh ho sổ mũi đau đến đâu, đau cuống phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng, và trừ tận gốc.

Và, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc đường khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mang đến CACHET NOFAL uống mỗi ngày lại cái mang đến, làm cho phổi thêm mỗn mạn, thêm khỏe-mạnh để đủ sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cuống phổi, bệnh lao phổi.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gò-đa và ho Hoan-kiếm trông sang

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bè, Hanoi

華人竹棚門振泰行內河東寶

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lớn cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân chân, kỳ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đồ các thứ thì thức rất qui, tối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông đang quen. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tử bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tân vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giám bạ tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chiếu các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm. Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất lịch-sự.

PAO-VA

1923

Bijoutier, n° 28, Rue des Paniers, Hanoi.

số 80

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bỏ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Vệ vương-phi nghe nói, có ý vui mừng mà rằng :

— Nếu vậy thì con và nàng *Hạng-ngọc-thanh* đây, hai người đều là bậc thế-gian hiếm có ! Con thì đeo-bạnh hiền-hòa, nàng *Hạng-ngọc-thanh* thì tiết-nghĩa trọn-vẹn, chỉ xót thương cho nhà bọ *Hùng* ta không may mà xảy ra sự tai-vạ này, khiến hai người đều phải chịu phần cực khổ.

Nàng *Hạng ngọc-thanh* chối-từ không dám, chỉ xin nhận làm nữ-tỳ để hầu-hạ tiểu công-tử mà thôi. Nàng *Hạng-ngọc thanh* nói :

— Vương phi và phu-nhân dạy như thế thì tỳ-tử này không được yên lòng.

Phi-loan quận-chúa thấy nàng *Hạng-ngọc-thanh* chân-tình chối-từ, mới ngảnh lại bảo *Lương* *cẩm-hà* phu-nhân rằng :

— Cái tiết-nghĩa của nàng *Hạng-ngọc-thanh* thật là người theo kịp. Nếu cách xưng-hô ngang hàng như thế thì tôi e người ngoài lại chê nàng *Hạng-ngọc thanh* là có ý vị danh. Vậy từ nay hiền-tẩu nên gọi nàng là *Hạng-nương* mà nàng thì cứ nên gọi hiền-tẩu là phu-nhân, mới được lưỡng tiện.

Nàng *Hạng-ngọc-thanh* lạy dập đầu mà rằng :

— Bẩm chính là cái lòng tỏ-nguyện của tỳ-tử vậy.

Vệ vương-phi nói :

— Nàng *Hạng-ngọc-thanh* ơi ! từ nay nàng chớ nên tự xưng là tỳ tử. Bởi vì ở đây đều những người cốt-nhục trong một nhà, chứ người ngoài không ai được vào tới. Nàng được vào là nhờ có quan *Nguyễn* tướng-công chu-toàn, nói nàng tức là gia quyến đằng phản-nghịch, nên mới cho giam lỏn công bọn chúng ta vậy. Chẳng qua lòng trời còn tựa, con dâu ta vừa đến kỳ lâm sản thì gặp có nàng vào, khiến cho được mẹ tròn con vuông, cũng là nhờ cái công sẵn-sóc trông-nom của nàng đó.

Nói xong, có ý vui-vẻ tươi-cười Nàng *Hạng-ngọc-thanh* lạy tạ *Vệ-vương-phi*. Lại nói chuyện quan thừa-tướng *Mạnh-gia-linh* đi gấp trong hai tháng về đến *Bảo-kinh*, tức khắc vào thẳng phế phò-mã. *Triệu-lân* nghe báo, vội-vàng ra đón, sụp lạy mà hỏi thăm tin-tức quê-nhà.

Mạnh-gia-linh đỡ dậy bảo rằng :

— Ra vẫn được bình-yên cả. Ta xa-cách biên-sanh hơn một năm nay, bây giờ phong dạng trông đã nghiễm-nhiên giống tôn-phụ và lệnh-huynh vậy.

Người nhà pha trà uống. Trong khi uống trà. *Mạnh-gia-linh* hỏi đến tình hình tế-cung *Hùng-hậu*. *Mạnh-gia-linh* nói :

— Bướng sá xa-xôi, tin-tức không được đích-thực. Người thì nói tế cung chết rồi, người thì nói bây giờ hóa bệnh điên-rồ, bởi vậy ta phải vội-vàng tới đây. Sự thể thế nào, hiền-sanh nói cho ta được biết.

Triệu-lân nghĩ thầm : Việc này khó nghĩ quá, chẳng biết có nên nói không? Nói ra mà tiết lộ sự cơ thì thật là dí-lụy đến nhiều người lắm, Chẳng những *Bảo-mẫu* không sống được, mà *Gia-tường* công-chúa cũng đeo một cái tội to. Chi bằng ta đợi cho thân-mẫu ta tới đây, bấy giờ sẽ giải tỏ đầu đuôi câu chuyện.

Triệu-lân nghĩ vậy, liền nói :

— Cứu-phụ ơi ! Tế-cung hoàng-hậu trước kia có phát ra chứng điên-rồ thật, sau phải theo thái-hậu vào ở Nam-nội, bây giờ chữa thuốc hiện đã gần yên. Chỉ phiền một nỗi bệnh-trạng của thái-hậu mỗi ngày một nặng, hơn một năm nay, lúc tỉnh lúc mê, chữa mãi chưa khỏi. Thánh-thượng thì đến nửa năm nay không vào triều kiến thái-hậu. Thông trước gặp ngày « Thiên thu thọ-tiết » *Tả-vương* và *Nguyễn* tướng-công khóc-lóc tân can mà thánh-thượng cũng không bỏ giáng lâm. *Phi giao* hoàng-hậu chuyên quyền, giết hại những người trung-trực, bề ai bảo điều gì thì bảo cho *Hùng* bà-phụ thì tức khắc trị tội, hoặc cách chức hoặc xử tử, không tha người nào. *Phi-giao* hoàng-hậu ban chiếu rằng khi nào thượng hoàng về cung, bấy giờ sẽ xá tội cho họ *Hùng*. Mới rồi lại tuyển 3600 cấm-binh vào trong cung để làm quân hộ-vệ. Tôi dẫn phụng mệnh được làm thái-y vào cung chữa thuốc, nhưng trong lòng thật lo sợ xiết bao. Nhất là *Đồ-man-hạng-phục* và hai con nó lại càng tàn ngược quá lắm. *Hùng* bà-phụ bị giam ở trong ngục, khổ-sở không biết dường nào.

Triệu lân lại nói :

— Cứu-phụ ơi ! Ba trăm gia-binh chết mất quá nửa, nữ-tỳ trong nhà cũng không mấy kẻ còn. Mấy mà thái-hậu tiểu-kiến, có giáng chỉ rằng hễ *Hùng-hậu* chết ở trong ngục thì thờ-thần triều *Phi-giao* hoàng-hậu vào lãnh-cung. Vì thế mà *Đồ-man-hạng-phục* không dám tàn ngược quá, tính mệnh họ *Hùng* còn được dai-dẳng đến ngày nay. Tôi nghe nói vừa rồi *Lương-cẩm-hà* phu-nhân mới sinh được một cậu con trai. Lại có một người kỳ-nữ *Hạng ngọc thanh* nhân là tiểu-thiếp của *Hùng* quốc-cữu, tự nguyện đầu-giam. *Phi loan* quận-chúa cũng cố xin vào ngục-thất, chứ không chịu riêng ly-hôn cùng họ *Hùng* vậy.

Mạnh-gia-linh lại khen-ngợi mà rằng :

— *Hùng-vương* thật là một người tận trung vị quốc, không ngờ ngày nay bỗng mắc phải cái tai-nạn này ! Ta tới đây bây giờ cũng không còn có chủ-ý gì, chỉ đành liều một chết ở trước mặt thánh-thượng. Đêm nay ta ngủ lại đây, rồi sẽ viết một bản tâu để sáng mai vào tâu triều-đình.

Mạnh gia-linh đang nói chuyện thì bỗng thấy hai người nhũ-mẫu ẵm hai đứa bài nhi đến trước mặt mà bẩm rằng :

— Dạ dám bẩm lão-gia ! Đây là hai con của công-chúa tôi mới sinh, cho ra chào lão-gia đó !

Mạnh gia-linh cất nhìn hai đứa bé Một đứa con trai thì diện-mạo đường-hoàng, và một đứa con gái thì nhan-sắc kiều-mỵ, rất lấy làm khen ngợi, rồi bỗng ngạc-nhiên mà hỏi *Triệu-lân* rằng :

— Quái lạ ! Không biết cớ sao đứa con trai này không giống mặt cha, mà lại giống thượng-hoàng như đúc. Hiền-sanh thử nhìn xem : cháu này Nghiêu-mỵ Thuấn-mục (1) quả-nhiên là cái chân-tướng đế-vương, chẳng lẽ cháu ngoại lại giống ông ngoại hay sao. Hiền-sanh ơi ! Việc này ta lấy làm nghi-ngờ lắm !

Triệu-lân, nghĩ thầm : Khó lòng mà giấu cứu-phụ cho được. Nghĩ vậy, mới truyền bảo hai người nhũ-mẫu rằng :

— Các ngươi vào nhà trong tối đó công chúa biết rằng đêm nay cứu-phụ ta ngủ chơi lại đây thì nên bảo người nhà sửa-soạn làm cơm.

Triệu-lân lại nói :

— Các ngươi đi công-tử (tức là hoàng-tử, đấy, còn tiểu thư ở ta vào. Mọi người vâng lời đi cả vào nhà trong. *Triệu-lân* ẵm hoàng-tử đứng đấy, một tay cài chữ cẩn lại, rồi quay vào nói với *Mạnh gia-linh* rằng :

— Cứu-phụ ơi ! Cứu-phụ đã có lòng nghi-ngờ, vậy tôi xin nói thực : đứa con trai này tức là hoàng-tử đó !

(Còn nữa)

(1) *Nghiêu mỵ Thuấn mục* nghĩa là hòa-mỵ như vua *Nghiêu*, ôn mật như vua *Thuấn* vậy.

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1788

MỘT SỐ : 0$02

NGÀY THỨ NĂM 1er MARS 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 88

HANOI

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 055 de large